

Herman Koch

Gedogen

Gedogen is iets door de vingers zien, het oogluikend toelaten. Het behoort tot dezelfde familie als tolereren, maar het is toch net iets anders. Bij gedogen gaat het om iets wat eigenlijk niet mag, maar waar we ons niet tegen verzetten, zolang het maar een beetje binnen de perken blijft.

Zo zijn er in een stad ook ‘gedoogzones’. Binnen die zones (een stuk van een straat, een afgelegen kade in het havengebied) mogen dingen die elders in diezelfde stad verboden zijn: straatprostitutie bijvoorbeeld, of openbaar drugsgebruik.

Tolereren wil eigenlijk zeggen dat je je beter voelt dan de ander. Je ‘tolereert’ hem of haar, ondanks zijn andere kleur of afwijkend geloof. Wie tolereert is in wezen superieur aan de getolereerde. Er valt namelijk helemaal niks te ‘toleren’. Wat we ons zelden afvragen is hoe het moet voelen voor degene die ‘getolereerd’ wordt, in plaats van met respect als gelijke te worden behandeld.

Mensen in het buitenland vragen mij soms wat er toch met de Nederlandse tolerantie is gebeurd de laatste tijd. Helemaal niets. Hij is alleen van naam veranderd.

De ironie wil namelijk dat de huidige Nederlandse regering wordt ‘gedoogd’ door de partij die de tolerantie openlijk wil afschaffen. Gedogen wil in dit geval zeggen dat die partij niet zelf aan de regering deelneemt, maar in het parlement stilzwijgend haar steun verleent.

Dat ze deze regering oogluikend toelaat – hem door de vingers ziet.

Toch moet iedereen bij ‘gedogen’ altijd het eerst aan straatprostitutie en weggegooide heroïnespuiten denken.